

Andrzej Matras

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Informatyki i Rachunkowości Międzynarodowej
andrzej.matras@kurs.uekat.pl

RANKING SPOŁECZNO-GOSPODARCZY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMU ZADŁUŻENIA OPROCENTOWANEGO *PER CAPITA*

Streszczenie: Celem niniejszego artykułu jest wskazanie drogi, którą należy podążać w celu prawidłowej interpretacji rozwoju na płaszczyźnie gospodarczej jednostek samorządu terytorialnego. Przyjęto założenie, iż kluczowym czynnikiem, który należy przyjąć przy przeprowadzaniu badania, jest uwzględnienie wskaźnika zadłużenia oprocentowanego ogółem *per capita*. Jako przedmiot badania przyjęto miasta na prawach powiatu, gminy miejskie, gminy miejsko-wiejskie oraz gminy wiejskie. Podjęto próbę zbadania, czy wysokość poziomu zadłużenia oprocentowanego *per capita* będzie zmienną oddziałującą na zajmowane miejsce w rankingu. Przeprowadzone badania wykazują taką zmianę w zakresie gmin miejskich oraz wiejskich.

Słowa kluczowe: finanse publiczne, analiza finansowa, zadłużenie oprocentowane, jednostki samorządu terytorialnego, ranking.

JEL Classification: L29, M48.

Wprowadzenie

Od kilku lat obserwowana jest tendencja do eksponowania osiągnięć poprzez udział w różnego rodzaju konkursach/rankingach. Sytuacja ta ma odzwierciedlenie nie tylko w przypadku międzynarodowych grup kapitałowych, spółek notowanych na giełdach czy firm, ale odnosi się również do jednostek samorządu terytorialnego. Grono finalistów, a w szczególności zwycięzcy w poszczególnych kategoriach są przedstawiani jako wzór i dobry przykład do naśladowania.

Ponieważ do oceny jednostek samorządu terytorialnego przyjmowane są różne kryteria, w niniejszym artykule przedstawiono 16 zmiennych w zakresie gospodarczym, społecznym i ochrony środowiska, do których dodano jedną (17.) zmienną gospodarczą. Podjęto próbę zbadania, czy dodana zmienna wpłynie na pozycje zajmowane w rankingu przez jednostki samorządu terytorialnego. Wszystkie zmienne są traktowane jako syntetyczna miara rozwoju, która jest wykorzystywana do rankingowania gmin.

1. Historia polskiej administracji samorządowej

Historia podziału administracyjnego Polski sięga XIII w., gdy rozpoczął się proces scalania kraju po rozbiciu dzielnicowym [Sujka, 1998, s. 19, za: Suchodolski, 2013]. Kolejnymi ważnymi wydarzeniami w kształtowaniu administracji były: okres zakończenia obrad sejmiku lubelskiego (XVI w.), a także okres, gdy polska struktura samorządów była podporządkowana strukturom państw zaborczych (pruskiego, austriackiego i rosyjskiego). Kilka lat po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wprowadzono Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej [1921], następnie Ustawę Konstytucyjną [1935] poprzez Dekrety Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego [Dekret PKWN z 21.08.1944 r.; Dekret PKWN z 23.11.1944 r.]. Kluczowym wydarzeniem była również reforma administracji samorządowej w roku 1975 r. [Ustawa o dwustopniowym podziale administracyjnym..., 1975], która w obecnym kształcie funkcjonuje na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym i wojewódzkim [Ustawa o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, 1998]. Samorząd terytorialny funkcjonuje na szczeblu trójstopniowym, w skład którego wchodzi: województwa, powiaty i gminy. Aktualnie w Polsce podział administracyjny obejmuje [www 5]:

- 16 województw,
- 380 powiatów,
- 2478 gmin.

Odnosząc się bezpośrednio do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej [1997], w art. 164 ust. 1 wskazano, że podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. W kolejnym ustępie wprowadzono zapis, iż inne jednostki samorządu regionalnego albo lokalnego i regionalnego określa ustawa. Gminy wchodzi w skład jednostek podziału administracyjnego kraju. Władzę wykonawczą w gminach wykonują prezydenci (miasta na prawach powiatu i gminy miejskie), burmistrzowie (gminy miejsko-wiejskie) i wójtowie (gminy wiejskie). W tabeli 1 zaprezentowano listę gmin wg typów.

Tabela 1. Lista gmin wg typów

Wyszczególnienie	Miasta na prawach powiatu	Gminy miejskie	Gminy wiejskie	Gminy miejsko-wiejskie
POLSKA	66	302	1555	621
Dolnośląskie	4	35	78	56
Kujawsko-pomorskie	4	17	92	35
Lubelskie	4	20	166	27
Lubuskie	2	9	40	33
Łódzkie	3	18	133	26
Małopolskie	3	14	121	47
Mazowieckie	5	35	228	51
Opolskie	1	3	36	32
Podkarpackie	4	16	109	35
Podlaskie	3	13	78	27
Pomorskie	4	22	81	20
Śląskie	19	49	96	22
Świętokrzyskie	1	5	69	28
Warmińsko-mazurskie	2	16	67	33
Wielkopolskie	4	19	113	94
Zachodniopomorskie	3	11	48	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 1].

2. Zarządzanie długiem w jednostce samorządu terytorialnego

Finanse samorządu terytorialnego można określić jako zasoby, środki pieniężne jednostek samorządu terytorialnego oraz operacje (procesy) finansowe, polegające na gromadzeniu dochodów własnych i wyrównawczych oraz przychodów, a także dokonywaniu przez te jednostki wydatków i rozchodów w celu sfinansowania zadań własnych i zleconych im przez państwo lub zadań wspólnych [Chojna-Duch, 2012, s. 341]. Z kolei zarządzanie finansami samorządu można określić jako proces, który polega na podejmowaniu przez organ stanowiący i wykonawczy jednostki wzajemnie powiązanych działań i decyzji służących maksymalizacji ekonomicznych i społecznych efektów, zgodnie z przyjętymi celami bieżącymi i strategicznymi [Sochacka-Krysiak, 2013, s. 161; Wiśniewski, 2014, s. 176].

Jednostki samorządu terytorialnego to samodzielne podmioty sektora finansów publicznych. Rokrocznie przygotowując swój budżet [Walczak, 2010, s. 41-113; Filipiak, 2011, s. 55-67], mogą w nim uwzględnić planowany deficyt oraz wysokość długu. W celu sfinansowania wspomnianego deficytu i długu mają prawo dostępu do rynku kapitałowego. Przychody pozyskiwane w ten sposób zwiększają możliwości finansowania np. dużych projektów inwestycyjnych czy rozwojowych przekraczających możliwości ich pokrycia z dochodów jednorocznego budżetu.

Zgodnie z art. 89 ust.1 Ustawy o finansach publicznych [2009], jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów,
- wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Możliwości wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania przez jednostki samorządu terytorialnego pozwalają na osiągnięcie korzyści, jednakże ostateczne decyzje o ich zaciągnięciu powinny być ugruntowane w postaci analiz pozwalających na określenie wysokości zadłużenia, rodzaju zobowiązania, wysokości oprocentowania oraz terminu spłaty. Informacje takie jednostki samorządu terytorialnego zawierają w przygotowywanej wieloletniej prognozie finansowej [Wieloletnia prognoza finansowa..., 2013], którą sporządza się na okres, na który planuje się zaciągnąć zobowiązania.

3. Klasyfikacja jednostek samorządu terytorialnego uwzględniająca dodatkowy wskaźnik gospodarczy

Wydział Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej publikuje co roku wyniki badań w zakresie rankingu zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego [Sobczak, www 4]. Podstawą tej metodyki jest zbiór 16 zmiennych, w których skład wchodzi wskaźniki wyjaśniające rozwój gospodarczy, społeczny i ochronę środowiska [*Materiały konferencyjne...*, 2016, s. 51]:

- 1) Wydatki majątkowe inwestycyjne *per capita* (10 zł = 1 pkt),
- 2) Wydatki na transport i łączność *per capita* (10 zł = 1 pkt),
- 3) Odsetek wydatków majątkowych inwestycyjnych w budżecie (1% = 1 pkt),
- 4) Odsetek wydatków na transport i łączność (1% = 1 pkt),
- 5) Odsetek dochodów własnych w budżecie (1% = 1 pkt),
- 6) Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 7) Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 8) Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (1 podmiot = 1 pkt),
- 9) Odsetek radnych z wyższym wykształceniem (1% = 1 pkt),

- 10) Napływ ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 11) Odpływ ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (1 osoba = minus 1 pkt),
- 12) Liczba komputerów w szkołach z dostępem do Internetu na 1000 mieszkańców (1 komputer = 1 pkt),
- 13) Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na 1000 mieszkańców (1 absolwent = 1 pkt),
- 14) Odsetek mieszkańców korzystających z usług sieci wodociągowej (1% = 1 pkt),
- 15) Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji komunalnej (1% = 1 pkt),
- 16) Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków (1% = 1 pkt).

Suma punktacji 16 zmiennych jest traktowana jako syntetyczna miara rozwoju, która jest wykorzystywana do rankingowania gmin w ramach czterech kategorii (gminy wiejskie, miejsko-wiejskie, miejskie i powiaty grodzkie). W ramach rankingu 2015 (dane z 2014 r.) zaprezentowano dwa rankingi; na potrzeby niniejszego artykułu wykorzystano badania tylko pierwszego, a mianowicie uszeregowanego wg syntetycznego miernika rozwoju, czyli punktacji sumarycznej, ograniczając się do miejsc od pierwszego do piątego. W tabeli 2 zaprezentowano otrzymane wyniki.

Tabela 2. Ranking zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego

Miejsce	Miasta na prawach powiatu	Liczba punktów	Miejsce	Gminy miejskie	Liczba punktów
1	Gliwice	1645,19	1	Krynica Morska	2570,31
2	Warszawa	1632,38	2	Karpacz	1740,26
3	Krosno	1478,45	3	Lubawa	1259,06
4	Katowice	1433,44	4	Pruszcz Gdański	1231,34
5	Dąbrowa Górnicza	1421,29	5	Limanowa	1210,00

Miejsce	Gminy miejsko-wiejskie	Liczba punktów	Miejsce	Gminy wiejskie	Liczba punktów
1	Nowe Warpno	1746,25	1	Kleszczów	5228,04
2	Polkowice	1701,75	2	Kobierzyce	2000,87
3	Dziwnów	1623,95	3	Ożarówce	1932,23
4	Kórnik	1248,58	4	Puchaczów	1872,00
5	Ożarów Mazowiecki	1150,70	5	Tarnowo Podgórne	1720,81

Źródło: Opracowanie na podstawie *Materiały konferencyjne* [2016, s. 62-71].

W prowadzeniu rozważań w zakresie zrównoważonego rozwoju gmin zasadne jest uwzględnienie dodatkowego wskaźnika gospodarczego, informującego o wielkości posiadanego zobowiązania dłużnego w badanym okresie, który jest jednym z najczęściej wybieranych przez jednostki samorządu terytorialnego źródeł finansowania zadań inwestycyjnych/rozwojowych. Naczelną zasadą jest, że gminy, aby realizować wydatki, czy to inwestycyjne czy inne, powinny na ten

cel zabezpieczyć w budżecie źródła finansowania, czyli środki pieniężne. Dostępnych jest kilka możliwości: nadwyżka z lat ubiegłych, dochody majątkowe czy wpływy z tytułu zaciągniętego finansowania dłużnego (kredyty, pożyczki, obligacje itd.). Podejmując decyzję o wyborze właściwego źródła pokrycia planowanych wydatków, należy kierować się zasadą racjonalności, uwzględniając funkcjonowanie gmin w kolejnych latach.

W celu zachowania wspólnego mianownika (umożliwiającego zsumowanie różnych w swej naturze zmiennych) przyjęto wagę punktową i zastosowano minus jeden punkt za 10 zł, w wyniku którego zadłużenie oprocentowane *per capita* mieści się w przedziale od 0 (w przypadku braku zadłużenia) do wartości maksymalnej minus 468 pkt (w przypadku wysokiego zadłużenia powiązanego z niską liczbą mieszkańców). Poniżej przedstawiono zbiór 17 zmiennych przyjętych do badania:

- 1) Wydatki majątkowe inwestycyjne *per capita* (10 zł = 1 pkt),
- 2) Wydatki na transport i łączność *per capita* (10 zł = 1 pkt),
- 3) Odsetek wydatków majątkowych inwestycyjnych w budżecie (1% = 1 pkt),
- 4) Odsetek wydatków na transport i łączność (1% = 1 pkt),
- 5) Odsetek dochodów własnych w budżecie (1% = 1 pkt),
- 6) Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 7) Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 8) Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (1 podmiot = 1 pkt),
- 9) Zadłużenie oprocentowane *per capita* (10 zł = minus 1 pkt),
- 10) Odsetek radnych z wyższym wykształceniem (1% = 1 pkt),
- 11) Napływ ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (1 osoba = 1 pkt),
- 12) Odpływ ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (1 osoba = minus 1 pkt),
- 13) Liczba komputerów w szkołach z dostępem do Internetu na 1000 mieszkańców (1 komputer = 1 pkt),
- 14) Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na 1000 mieszkańców (1 absolwent = 1 pkt),
- 15) Odsetek mieszkańców korzystających z usług sieci wodociągowej (1% = 1 pkt),
- 16) Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji komunalnej (1% = 1 pkt),
- 17) Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków (1% = 1 pkt).

W przeprowadzonym badaniu posłużono się zadłużeniem ogółem *per capita*, nie dokonując szczegółowej analizy źródeł zaciągniętych zobowiązań dłużnych. Jeśli jednostki samorządu terytorialnego zaciągają zobowiązania dłużne w celu czasowego pokrycia luki finansowej związanej z oczekiwaniem na wpływ dotacji lub innych form dofinansowania, to takie zadłużenie nie powinno być ujmowane do wyliczania wartości punktowych.

Wyniki przeprowadzonych badań przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Ranking zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego uwzględniający dodatkowy wskaźnik

Miasta na prawach powiatu	Liczba punktów	Miejsce (17 zmiennych)	Miejsce (16 zmiennych)
Gliwice	1518,56	1	1
Warszawa	1284,47	2	2
Krosno	1216,32	3	3
Katowice	1211,92	4	4
Dąbrowa Górnicza	1175,97	5	5

Gminy miejskie	Liczba punktów	Miejsce (17 zmiennych)	Miejsce (16 zmiennych)
Krynica Morska	2570,31	1	1
Karpacz	1438,30	2	2
Pruszcz Gdański	1127,28	3	4
Lubawa	1193,70	4	3
Limanowa	1022,63	5	5

Gminy miejsko-wiejskie	Liczba punktów	Miejsce (17 zmiennych)	Miejsce (16 zmiennych)
Nowe Warpno	1746,25	1	1
Polkowice	1701,75	2	2
Dziwnów	1155,15	3	3
Kórnik	1072,61	4	4
Ożarów Mazowiecki	925,47	5	5

Gminy wiejskie	Liczba punktów	Miejsce (17 zmiennych)	Miejsce (16 zmiennych)
Kleszczów	5228,04	1	1
Kobierzyce	1956,64	2	2
Puchaczów	1672,50	3	4
Ożarowice	1585,21	4	3
Tarnowo Podgórze	1544,63	5	5

Źródło: Opracowanie na podstawie *Materiały konferencyjne* [2016, s. 62-71].

W przypadku miast na prawach powiatu ranking nie uległ zmianie w przypadku zastosowania 17 zmiennych. Jest to bezpośrednio związane z faktem, iż każde z tych miast miało na koniec 2014 r. zadłużenie. Najniższe zadłużenie ma miasto Gliwice (pozycja pierwsza w rankingu z liczbą 1518,56 pkt), w którym na jednego mieszkańca przypada 1266 zł zadłużenia, z kolei największe zadłużenie występuje w mieście stołecznym Warszawa – to aż 3479 zł na mieszkańca. Porównywalne wartości zadłużenia wykazują miasta Krosno, Katowice i Dąbrowa Górnicza, w których mieści się ono w przedziale od 2215 zł do 2621 zł. Zauważalne jest istotne obniżenie liczby zebranych punktów w miejscach od 2 do 4, w których różnica to tylko 73 pkt. Na pozycji numer pięć występuje miasto na prawach powiatu Dąbrowa Górnicza z liczbą punktów 1175,97.

Brak zadłużenia na koniec 2014 r. w gminie miejskiej Krynica Morska pozwolił na utrzymanie pozycji lidera z liczbą przyznanych punktów 2570,31. Pozostałe miasta wykazują w sprawozdaniach RB-Z zobowiązania ogółem, a najwyższe zadłużenie wykazuje miasto Karpacz (3020 zł/mieszkańca), jednakże mimo wysokiego zadłużenia utrzymało drugą pozycję w rankingu. Na trzecie miejsce na podium przesunęła się z pozycji czwartej gmina Pruszcz Gdański, która wyprzedziła gminę Lubawa, osiągając 1193,70 pkt. Zmiana pozycji wynika z faktu, iż w gminie Pruszcz Gdański mieszka trzykrotnie więcej mieszkańców niż w gminie Lubawa. Niezmiennie na pozycji numer pięć znajduje się gmina Limanowa z 1022,63 pkt.

Ranking gmin miejsko-wiejskich otwierają gminy Nowe Warpno oraz Polkowice. Obie nie wykazują w sprawozdaniach zadłużenia na koniec 2014 r., co oznacza brak zmian w pozycji pierwszej i drugiej z liczbą punktów odpowiednio 1746,25 oraz 1701,75. Gmina Dziwnów wykazuje najwyższe zadłużenie, tj. 4688 zł w przeliczeniu na mieszkańca, za co otrzymuje 468 pkt ujemnych i ostateczny wyniki 1155,15 pkt. Wprawdzie nie zmienia pozycji (utrzymując trzecie miejsce), jednakże istotnie zmniejszyła się różnica w punktach w porównaniu z gminą Kórnik, która uplasowała się na pozycji czwartej. Ranking gmin miejsko-wiejskich zamyka gmina Ożarów Mazowiecki z ogólną liczbą punktów 925,47.

Najwyższą liczbę punktów w rankingu gmin wiejskich, tj. 5228,04, otrzymała gmina Kleszczów. Również liczba punktów nie uległa zmianie, gdyż gmina nie posiada zobowiązań ogółem, co plasuje ją na pierwszym miejscu z ponaddwukrotną przewagą nad drugą gminą Kobierzyce. Na pozycjach trzeciej i czwartej nastąpiła zamiana. Gmina Ożarówice zajęła czwarte miejsce z liczbą 1585,21 pkt z powodu prawie dwukrotnie większego zadłużenia niż gmina Puchaczów przy porównywalnej liczbie mieszkańców. Gmina Puchaczów, osiągając 1672,50 pkt, zajęła trzecią pozycję. Należy podkreślić, iż będąca na piątym miejscu gmina Tarnowo Podgórne uzyskała tylko o 40,61 pkt mniej niż gmina Ożarówice.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania wskazują, iż dodanie dodatkowej zmiennej, tj. zadłużenia oprocentowanego *per capita*, do istniejących 16 zmiennych może spowodować zmianę w ostatecznej klasyfikacji gmin (zmiana taka miała miejsce w gminach miejskich i wiejskich). Dodatkowa zmienna nie wpływa na ogólną punktację, gdy w gminie nie występuje zadłużenie ogółem, a fakt ten świadczy

o bardzo dobrej sytuacji finansowej i realizowanej polityce zadań inwestycyjnych i rozwojowych ze środków własnych. Taka analiza i ocena odpowiada również na wiele szczegółowych pytań, w wyniku których można określić stymulanty i destymulanty rozwoju. Wiedza pozyskana w ten sposób powinna być użyta przez gminy do rozpoznawania i eliminowania problemów rozwojowych. Zdaniem autora należałoby przeprowadzić badania na wszystkich gminach (w podziale na miasta na prawach powiatu, gminy miejskie, gminy miejsko-wiejskie, gminy wiejskie), a otrzymane wyniki poddać szczegółowej analizie.

Literatura

- Chojna-Duch E. (2012), *Podstawy finansów publicznych i prawa finansowego*, LexisNexis, Warszawa.
- Dekret z dnia 21 sierpnia 1944 roku. Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o trybie powołania władz administracji ogólnej I-ej i II-ej instancji. Dz.U. 1944, nr 2, poz. 8.
- Dekret z dnia 23 listopada 1944 roku. Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego. Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74
- Filipiak B. (2011), *Finanse samorządowe. Nowe wyzwania bieżące i perspektywiczne*, Difin, Warszawa.
- Konstytucja z dnia 17 marca 1921 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 1921, nr 44, poz. 267.
- Konstytucja z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483.
- Materiały konferencyjne. Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy jednostek samorządu terytorialnego* (2016), Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa.
- Sochacka-Krysiak H. (red.) (2013), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, Wydawnictwo Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa [za:] Wiśniewska D., Wiśniewski M. (2014), *Tendencje w zarządzaniu długiem samorządowym w Polsce na podstawie wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, r. LXXVI, z. 1.
- Sujka A. (1998), *Samorząd terytorialny. Realne obywatelstwo*, Oficyna Wydawnictw Promocyjnych Civitas Christiana, Warszawa 1998 [za:] Suchodolski B. (2013), *Zarys historii administracji samorządowej w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach”, nr 96.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1935 r. Ustawa Konstytucyjna. Dz.U. 1935, nr 30, poz. 227.
- Ustawa z dnia 28 maja 1975 r. Dwustopniowy podział administracyjny Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych. Dz.U. 1975, nr 16, poz. 91.

Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. Wprowadzenie zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Dz.U. 1998, nr 96, poz. 603.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. Finanse publiczne. Dz.U. 2009, nr 157, poz. 1240.

Walczak M., Kowalczyk M. (2010), *Rachunkowość i budżetowanie w zarządzaniu finansami firmy*, Difin, Warszawa.

Wieloletnia prognoza finansowa jednostek samorządu terytorialnego – rok 2013 (2013), Ministerstwo Finansów, Warszawa.

[www 1] <http://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/rejestr-teryt/zakres-rejestru-teryt/> (dostęp: 6.03.2017).

[www 2] <http://www.terazpolska.pl/pl/a/Laureaci-Rankingu-Zrownowazonego-Rozwoju-Jednostek-Samorzadu> (dostęp: 18.12.2016).

[www 3] www.mf.gov.pl (dostęp: 1.03.2016).

[www 4] www.wydawnictwopw.pl (dostęp: 1.03.2016).

[www 5] <http://isap.sejm.gov.pl/KeywordServlet?viewName=thasA&passName=administracyjny%20podzia%C5%82%20kraju>.

SOCIAL AND ECONOMIC RANKING OF LOCAL GOVERNMENT UNITS TAKING INTO ACCOUNT THE INTEREST-BEARING DEBT PER CAPITA

Summary: The purpose of this article is to point out the way that should be followed to properly interpret the economic development of local government units. An assumption has been adopted that the key ratio in the analysis is the interest-bearing debt per capita. The research has covered county-cities, urban municipalities, urban-rural municipalities and rural municipalities. An attempt has been made to diagnose whether or not the level of the interest-bearing debt per capita will be a factor influencing the municipality's position in the ranking. The research that has been carried out indicates the presence of such a factor in the case of urban and rural municipalities

Keywords: public finances, financial analysis, interest-bearing debt, local government units, ranking.